

Dinsdag 30 juni 2026

Beste Renate,

Dank voor je tijd en inzet op de warme vrijdagavond, in de last minute zoom sessies zaten we met heel veel VVD'ers dat geeft aan dat dit leeft. Sinds de brief openbaar werd, worden wij overspoeld met reacties. In de sector wordt echt pure paniek gevoeld. Fijn dat jullie aangeven dat jullie je maximaal inzetten voor de landbouwsector. Maar ook voor ons is het lastig om goed te kunnen laten zien waar wij als VVD voor staan. Sterker nog wij vragen ons af (of eigenlijk geloven we niet) dat het huidige voorstel de sector, de natuur of de economie vooruithelpt. Al staan er ook wel dingen in die wel een stap in de goede richting lijken te gaan. We nemen je graag mee in hoofdlijnen waar wij mee worstelen, we hopen dat jij dit meeneemt in het debat van morgen.

Voor ons staat de VVD voor een **sterke economie, een betrouwbare overheid en beleid dat werkt**. Dan kunnen we niet blijven vasthouden aan een **aerius-model dat aantoonbaar tekortschiet**, maar wél de basis vormt voor nieuw beleid. Dat is niet uitlegbaar, niet verdedigbaar en niet liberaal.

Voordat we inzoomen op maatregelen, moeten we helder hebben **wat we willen bereiken en welke rol de overheid daarin heeft**. Marktveranderingen horen in de markt plaats te vinden. Als Nederlanders massaal vegan gaan eten, dan verandert de vraag vanzelf. Het is niet aan de overheid – en zeker niet aan de VVD – om dat soort keuzes op te leggen. En dat is wel het gevoel dat we krijgen bij dit beleid, dat het de bedoeling is om de sector fors te laten krimpen zonder dat we weten of het gaat bijdragen aan een betere staat van de natuur.

Wij delen Silvio's overtuiging dat Nederlandse boeren uitblinken in kwaliteit. Maar zij opereren in een markt die zich uitstrekt tot ongeveer 300 km rondom de boerderij. Dat betekent dat export cruciaal is. En het is onverteerbaar dat een Nederlandse ondernemer failliet gaat door nationaal beleid, terwijl zijn Duitse buurman vrolijk mag uitbreiden met meer uitstoot.

Wat wij nu zien, voelt als **afbraakbeleid** voor een sector die Nederland na de Tweede Wereldoorlog moest behoeden voor voedselschaarste en bovendien sindsdien altijd heeft meebewogen.

In de gemeente Hardenberg – een voormalig Landbouwwontwikkelgebied (LOG) – hebben we talloze voorbeelden van ondernemers die juist vanwege natuurdruk elders naar onze regio verhuisden. Of verhuisden vanuit regio's waar zij plaats hebben gemaakt voor woningbouw of industrie. Zij verhuisden naar onze gemeente en investeerden, innoveerden en groeiden binnen de regels. Juist omdat onze regio relatief ver van natuurgebieden ligt. Dat is ook de reden dat wij in verhouding veel PAS-melders hebben (we vragen ons ook af of die werkwijze hen een eerlijke kans biedt, hen is zicht op legalisatie beloofd, we maken ons daar ook ernstig zorgen over) én veel innovatieve bedrijven die aan alle normen voldoen.

Deze bedrijven hebben hun uitstoot geminimaliseerd. Het bijzondere is dat de best presterende bedrijven die voldoen aan de KRW-normen, hoog scoren op duurzaamheid en een efficiënte mestafzet hebben. Onder de nieuwe regels zelfs zij in de knel komen door de mestregels en GVE norm. Een bedrijfsbezoek kunnen we zo voor je regelen.

Het beleid dreigt opnieuw een **papieren exercitie** te worden. In onze gemeente is één van de meest duurzame varkenshouders al gestopt met eerdere regeling (want alleen voor hen was het lonend met hun nieuwe stallen om mee te doen met de stoppersregeling).

Volgens ons heeft de GVE-norm geen aantoonbaar effect op natuurkwaliteit. De mestnorm blijft immers gelijk, ongeacht het aantal dieren. Het gevolg: meer grasoverschot, meer transport, meer CO₂-uitstoot.

De mest uitrijcirkel van 25 km, zorgt ervoor dat de boeren uit Twente hun mest naar onze gebieden zullen brengen en dat wij het naar Drenthe moeten brengen. Terwijl nu de boeren van Twente het naar Drenthe brengen. Zonder dierlijke mest is sowieso de transitie naar plantaardig eten veel ingewikkelder.

Onze grootste vraag is dan ook: **hoe kunnen wij dit beleid steunen?** Wij zien niet hoe dit de natuur helpt, hoe dit innovatie stimuleert of hoe dit Nederland vooruitbrengt. En notabene vandaag lezen we dat de stikstofuitstoot binnen de bandbreedte zit en fosfaat licht erboven (en dat laatste komt mede omdat innovatie door het vergunningsslot onmogelijk is). Hoe kunnen we dan spreken van een stikstofcrisis.

Daarom hebben wij behoefte aan:

- **Juridisch houdbare wetgeving** die vergunningverlening weer mogelijk maakt.
- **Eerlijke kansen voor PAS melders** (dat is een ereschuld die we hebben)
- **Inzicht in de effecten per maatregel** 500m/1000m-norm, 2,6 GVE/ha, 25 km-norm) – zowel ecologisch als bedrijfseconomisch.
- **Regionale impactanalyses, liefst met rekenvoorbeelden per sector en bedrijfssoort**
- **Realistische handelingsopties voor ondernemers voor elk van de doelstuuringsmechanismen** (je moet immers wel knoppen hebben om aan te kunnen draaien)
- **Vergunningverlening op gang voor alles wat innovatie betreft, zoals bijvoorbeeld groen gas.**

De vragen over Aerius en de rekenkundige ondergrens zijn al door vele experts ingebracht. De landsadvocaat gaf al aan dat de rol van Aerius klein zou moeten zijn, maar de impact van het model is enorm. Het voorbeeld van de rolmaat – dat 2 mm ook 245 meter kan betekenen – illustreert hoe absurd het is dat ondernemers hierop worden afgerekend.

Net als de vraag voor de keuze van de natuur die we willen beschermen. We graven wat af om de grond weer schraal te maken en wij vragen ons hier af of dan die natuur van die fase van Nederland de meest passende natuur is onder de veranderende omstandigheden waarin we nu leven.

En wat doen we met de factor mens. Elke mens stoot tussen de 25 en 40 kilo stikstof uit per jaar. Een koe tussen de 100 en 140 kilo. We blijven maar groeien in aantal mensen. Mensen zijn belastend voor de natuur. Gaan we mensen weren uit natuurgebieden? Als we echt voor de natuur gaan moeten we dat doen.

We hoorden je zeggen over wetenschappers die elkaar hebben gevonden en elkaar naar de mond praten. Dat vinden we een lastige uitspraak. Wetenschappers of ze zeggen wat we willen horen of niet moeten we wel allemaal hetzelfde behandelen. Laten we agenda's niet door elkaar laten lopen. Als D'66 een agenda heeft om te groeien naar 20 miljoen mensen die allemaal vegan zijn omdat het anders ecologisch niet verantwoord is. Waar staan wij dan als VVD? Gaan we daarin mee? Boeren en zeker VVD leden willen nu weten wat onze agenda is. Blijven we de meest duurzame en vooruitstrevende landbouwsector steunen of steunen we de 'vegan' koers van PRO en D'66. Want ik lees vanochtend in de krant dat Jesse Klaver alleen ongewijzigd de brief wil doorvoeren als beleid. En de minister zegt ook dat dit plan alleen zin heeft als het ongewijzigd wordt vastgesteld.

Nederland heeft een **duaal stelsel**: we hopen dat onze **fractie die rol ferm pakt**. We begrijpen dat Silvio moet vanuit zijn rol uit één mond spreekt met het kabinet, maar we moeten als VVD wel laten zien waar we voor staan. We moeten zorgen dat we toewerken **naar beleid dat betrouwbaar, voorspelbaar, doelmatig en proportioneel is**, dan behouden we een prachtige sector die veel bijdraagt aan de natuur en de welvaart van Nederland. En heeft de **VVD weer kleur op de wangen**.

Wij zijn ervan overtuigd dat generiek beleid niet werkt. Dit vraagt om **maatwerk**, gebaseerd op feiten, innovatie en rechtszekerheid. Onze ondernemers zitten op slot door wetgeving die leunt op een systeem dat niet klopt.

Wij vertrouwen erop dat onze fractie laat zien waar de VVD voor staat: **een sterke economie, een betrouwbare overheid en ruimte voor innovatie**.

Heel veel succes,

Ron Nijhof – VVD Ommen – fractievoorzitter

Gerrit Jan Veldhuis – VVD Dalfsen - fractievoorzitter

Erik Kobus – VVD Twenterand – fractievoorzitter

André Elbert – VVD Hof van Twente

Martijn Timmermans – VVD Hardenberg - fractievoorzitter